

THE ROLE AND IMPACT OF INTERNET USE ON DECISION-MAKING PROCESSES
OF PREGNANT WOMEN: A CROSS-SECTIONAL STUDY

GEBELERİN KARAR ALMA SÜREÇLERİNDE İNTERNET KULLANIMININ ROLÜ VE
ETKİSİ: KESİTSEL BİR ÇALIŞMA

Meral Kurt Durmuş^{1, *}, Esra Çömezoğlu², Gülen Kavsa³

¹ Prof. Dr. Cemil Taşcıoğlu Şehir Hastanesi, İstanbul, Türkiye

kurtmeral@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-6159-5488>

² Sındırgı 2 Nolu Aile Sağlığı Merkezi, Balıkesir, Türkiye

iletisim@anadoluebelerdernegi.org, <https://orcid.org/0000-0002-6102-0078>

³ İstanbul Eğitim ve Araştırma Hastanesi

isteah.kalite@saglik.gov.tr, <https://orcid.org/0009-0002-0055-6247>

Article Info

Article Type

Research Article

Dates

Received, 27.05.2026

Accepted, 30.07.2026

Published, 31.08.2026

Keywords

Pregnancy

internet

Decision making

Digital health literacy

Social media

Abstract

Objective: This study was designed to determine the role and effect of internet use in pregnant women's decision-making processes.

Methods: The research was conducted at a pregnant outpatient clinic of a public hospital in Istanbul between April-July 2023. The sample size was calculated as minimum 242 using G*Power analysis (effect size=0.25, alpha=0.05, power=0.80), and 494 pregnant women were included to increase data reliability. Data were collected using the Personal Information Form and the Internet-Based Decision Making Scale in Pregnancy (GİYKAÖ) through face-to-face interviews.

Results: 86.2% of pregnant women use social media, and 53.4% prefer the internet due to easy access to information. 46.9% of participants pay attention to and research internet information even if they do not fully believe it. The mean total GİYKAÖ score was 34.31±8.03. University graduates had higher self-efficacy (p=0.003) and self-control (p=0.017) scores. Primiparous women (p=0.003), those with nuclear family structure (p=0.032), and those with planned pregnancies (p=0.031) were at higher levels in internet-based decision making.

Conclusion: The internet has become a "second opinion" source for pregnant women and has become significantly integrated into decision-making processes. It is recommended that health professionals direct pregnant women to reliable sources within the framework of digital health literacy and question their internet use.

Keywords: Pregnancy, internet, decision making, digital health literacy, social media

Özet

Giriş - Amaç: Türkiye'de gebelerin internet kullanımına ve özellikle de "gebelikte karar verme süreçlerinde internetin rolüne" odaklanan çalışmalar sınırlıdır. Oysa hem uluslararası literatür hem de ülkemizde artan internet ve sosyal medya kullanımı, gebelikte doğum şekli, prenatal tanı testleri, sağlık kuruluşu seçimi gibi temel kararlarda çevrimiçi bilginin ve etkileşimlerin belirleyici olabileceğini düşündürmektedir. Bu araştırmanın amacı; gebelerin internette hangi konularda, nasıl ve hangi gerekçelerle bilgi aradıklarını; buldukları bilgiyi karar süreçlerine nasıl dâhil ettiklerini ve sağlık profesyonelleriyle ilişkilerine nasıl yansıttıklarını ortaya koymaktır. Elde edilecek bulguların, hem gebelere sunulan danışmanlık hizmetlerinin güçlendirilmesine hem de güvenilir, kanıta dayalı dijital eğitim materyallerinin geliştirilmesine katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

Gereç - Yöntem: Araştırma, Nisan-Temmuz 2023 tarihleri arasında İstanbul'da bir kamu hastanesinin gebe polikliniğinde yürütülmüştür. Örneklem büyüklüğü G*Power analizi ile (effect size=0.25, alfa=0.05, güç=0.80) minimum 242 olarak hesaplanmış, veri güvenilirliğini artırmak amacıyla 494 gebe ile çalışılmıştır. Veriler, Kişisel Bilgi Formu ve Gebelikte İnternet Yoluyla Karar Alma Ölçeği (GİYKAÖ) kullanılarak yüz yüze görüşme tekniğiyle toplanmıştır.

Bulgular: Gebelerin %86,2'i sosyal medya kullanmakta, %53,4'ü bilgiye erişim kolaylığı nedeniyle interneti tercih etmektedir. Katılımcıların %46,9'u internet bilgilerine tam olarak inanmasa bile dikkate almakta ve araştırmaktadır. GİYKAÖ toplam puan ortalaması 34,31±8,03'tür. Üniversite mezunu gebelerin öz yeterlilik (p=0,003) ve öz kontrol (p=0,017) puanları daha yüksektir. Primipar gebeler (p=0,003), çekirdek aile yapısına sahip gebeler (p=0,032) ve planlı gebeliği olanlar (p=0,031) internet yoluyla karar almada daha yüksek düzeydedir.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.

Sonuç: İnternet, gebeler için "ikinci görüş" kaynağı haline gelmiş, karar alma süreçlerine belirgin şekilde entegre olmuştur. Sağlık profesyonellerinin dijital okuryazarlık çerçevesinde gebeleri güvenilir kaynaklara yönlendirmesi ve internet kullanımlarını sorgulaması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gebelik, internet, karar verme, dijital sağlık okuryazarlığı, sosyal medya

GİRİŞ

Gebelik, kadınların hem bedensel hem de duygusal olarak en kırılgan oldukları dönemlerden biri olmasının yanı sıra, yaşam boyu en yoğun bilgi arayışının da yaşandığı süreçlerden biridir. Günümüzde internet günlük yaşamın bir parçası haline gelmiştir. Kadınlar, gebelik ve doğumla ilgili bilgi edinmek için birkaç tıkla çok büyük bir bilgi havuzuna erişebilmektedir (6,8,9). Literatür, internetin gebelik döneminde en sık başvurulanan sağlık bilgi kaynaklarından biri haline geldiğini, gebelerin de bu küresel dönüşümün merkezinde yer aldığını ortaya koymaktadır (12).

Farklı ülkelerde yapılan çalışmalar, gebelerin büyük çoğunluğunun gebelikle ilgili bilgi aramak için interneti kullandığını göstermektedir. Örneğin ABD'de doğurgan çağdaki kadınların üçte ikisinden fazlası gebelik ve doğum hakkında bilgi için internete yönelmekte olduğu bildirilirken çoğu kadının internetten edindikleri bilgileri sağlık uzmanlarıyla paylaşmaması dolayısı ile edindikleri bilginin doğruluğunu teyit etmemelerinin altı çizilmektedir. Bu durumun kadınların potansiyel olarak yanlış bilgilerden veya hamilelikle ilgili hatalı inanışlardan haberdar olmayabileceği riskini arttırmaktadır (2,12). İsveç'te yapılan bir çalışmada gebelerin %84-91'inin en az bir kez gebelikle ilgili bilgi için internete başvurduğu bildirilmiştir (1). İtalya'da bu oran %95'e (1,6), Çin'de %88,7'ye ulaşmaktadır (4). Javanmardi ve ark. (2018) tarafından yapılan derleme, farklı ülkelerde internet kullanım oranlarının %28 ile %95 arasında değiştiğini; buna karşın özellikle son yıllarda hemen her toplumda belirgin bir artış eğilimi olduğunu vurgulamaktadır. En sık aranan konular fetal gelişim, gebelikte beslenme, gebelik belirtileri ve komplikasyonları, doğumun evreleri ve doğum şekli gibi, doğrudan gebelik yönetimi ve kararlarını etkileyen başlıklardır (4,6).

Gebelerin interneti neden bu denli yoğun kullandığına bakıldığında, yalnızca merak duygusunun değil, aynı zamanda sağlık bakım sistemine ilişkin bazı yapısal sınırlılıkların da etkili olduğu görülmektedir. Lagan, Sinclair ve Kernohan'ın (2010) 24 ülkeden 613 kadınla yürüttükleri web tabanlı araştırmada, kadınların %94'ü internete, sağlık profesyonellerinden aldıkları bilgiyi tamamlamak için başvurduklarını, yaklaşık yarısı ise kendilerine ayrılan sürenin ve yapılan açıklamaların yetersiz olması nedeniyle internete yönelindiklerini belirtmiştir. Benzer biçimde Javanmardi ve ark. (2018), gebelerin en önemli güdülerinin daha fazla ve daha ayrıntılı bilgiye ulaşma isteği, bilgiye hızlı ve kolay erişim ve benzer deneyimlere sahip kadınlarla etkileşim kurma arzusu olduğunu bildirmektedir. Bu tablo, gebelerin yalnızca pasif bilgi alıcıları değil, kendi gebelik süreçlerini anlamaya ve yönetmeye çalışan, "bilgili hasta" rolünü benimseyen aktörler haline geldiklerini göstermektedir (8).

İnternetin gebelikte karar verme üzerindeki etkisi ise daha da dikkat çekicidir. Lagan ve ark. (2010) çalışmasında, kadınların %83'ünün internette buldukları bilgileri gebeliklerine ilişkin kararlarını etkilediğini ifade ettiği ve internet kullanımından sonra karar verme konusunda algılanan yeterlik puanlarının anlamlı düzeyde arttığı gösterilmiştir. Sistematik derlemeler de, internetten elde edilen bilgilerin özellikle erken gebelik döneminde fetal gelişimi anlama, tarama testleri, yaşam tarzı değişiklikleri ve doğum şekli gibi konularda gebelerin özgüvenini ve karar sürecine katılımını güçlendirebildiğini ortaya koymaktadır (8,9). Öte yandan, çoğu çalışmada kadınların önemli bir bölümünün (%70'e varan oranlarda) internette edindikleri bilgileri sağlık profesyonelleriyle hiç paylaşmadıkları; bilginin doğruluğunu çoğunlukla farklı sitelerle karşılaştırarak ya da referans varlığına bakarak kendilerinin değerlendirdiği bildirilmektedir (9,10,12). Bu durum, bir yandan özerkliği ve öz-yeterliliği artırırken, diğer yandan yanlış ya da çelişkili bilgilerin kararları olumsuz etkilemesi ve gereksiz kaygı yaratması gibi riskleri de beraberinde getirmektedir.

Türkiye'de gebelerin internet kullanımına ve özellikle de "gebelikte karar verme süreçlerinde internetin rolüne" odaklanan çalışmalar sınırlıdır. Oysa hem uluslararası literatür hem de ülkemizde artan internet ve sosyal medya kullanımı, gebelikte doğum şekli, prenatal tanı testleri, sağlık kuruluşu seçimi gibi temel kararlarda çevrimiçi bilginin ve etkileşimlerin belirleyici olabileceğini düşündürmektedir. Bu araştırmanın amacı; gebelerin internette hangi konularda, nasıl ve hangi gerekçelerle bilgi aradıklarını; buldukları bilgiyi karar süreçlerine nasıl dâhil ettiklerini ve sağlık profesyonelleriyle ilişkilerine nasıl yansıttıklarını ortaya koymaktır. Elde edilecek bulguların, hem gebelere sunulan danışmanlık hizmetlerinin güçlendirilmesine hem de güvenilir, kanıta dayalı dijital eğitim materyallerinin geliştirilmesine katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

YÖNTEM

Araştırmanın Türü

Çalışma, tanımlayıcı ve kesitsel özelliktedir. Araştırma, Nisan-Temmuz 2023 tarihleri arasında İstanbul'da bulunan bir kamu hastanesinde yer alan gebe polikliniğine başvuran gebeler ile yürütülmüştür.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın örneklem sayısı kullanılan kişisel bilgi formu ve ölçek madde sayısı baz alınarak G*Power (v3.1.9.7) analizi ile hesaplanmıştır. Etki büyüklüğü (effect size) 0,25, alfa hata olasılığı 0,05 ve test gücü (power) 0,80 olarak belirlenmiş, minimum örneklem büyüklüğü 242 olarak hesaplanmıştır. Verilerin güvenilirliğini artırmak amacıyla çalışmada 494 gebeye ulaşılmıştır (yanıt oranı: %92,2).

Araştırmaya dahil edilme kriterleri: Okur-yazar olmak, 18-49 yaş aralığında olmak, 12-42. gebelik haftası arasında olmak, mental açıdan sağlıklı olmak, internet kullanımı olan, primipar veya multipar olan, araştırmaya katılmayı kabul eden gebeler.

Araştırmaya dahil edilmeme kriterleri: Okur-yazar olmayan, 12. gebelik haftasından küçük olma, yüksek riskli gebelik olması, internet kullanımının olmaması, tanılanmış psikiyatrik hastalığının olması, soruların tamamına cevap vermemiş olması.

Araştırmada toplam 536 gebeye ulaşılmış ve soruların tamamını cevaplamayan 42 katılımcının cevapları çalışmaya dahil edilmeyerek, tüm soruları cevaplayan 494 katılımcının cevapları analiz edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu: Gebelerin sosyodemografik özellikleri, obstetrik öyküsü ve internet kullanımına yönelik 34 sorudan oluşmaktadır.

Gebelikte İnternet Yoluyla Karar Alma Ölçeği (GIYKAÖ): Koyun ve Erbektaş (2018) tarafından geliştirilen ölçek toplam 10 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin ilk 5 maddesi öz yeterlik algısı ve son 5 maddesi öz kontrol algısı olmak üzere iki alt boyut mevcuttur. Ölçek 5'li likert olup "hiç katılmıyorum"dan "çok katılıyorum"a kadar 1-5 arasında kodlanmaktadır. Ölçekten en düşük 10, en yüksek 50 puan alınabilmektedir. Kesme noktası bulunmayan ölçekte, yüksek puan gebelikte internetin karar almaya olan etkisini gösterir. Ölçek Cronbach alfa katsayısı 0,85'tir (Koyun & Erbektaş, 2018). Bu çalışmada ölçeğin Cronbach alfa katsayısı 0,86 bulunmuştur.

Verilerin Toplanması ve Değerlendirilmesi

Veriler yüz yüze görüşme tekniği ile araştırmacılar tarafından toplanmıştır. Gebe izlem polikliniğinde muayene sırası bekleyen gebeler ile yapılan çalışmada soruların cevaplanması 10-12 dk sürmüştür.

Veriler SPSS 22.0 (Statistical Package for Social Science) programı ile değerlendirilmiştir. Örneklem özelliklerinin ve ölçeklerden alınan puanların belirlenmesinde yüzdeler dağılım, ortalama ve standart sapma kullanılmıştır. Gebe tanıtıcı formu ve internet yoluyla karar alma arasındaki ilişkiyi incelemek için Mann-Whitney U testi ve Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır. Ölçeğin geçerliliğini değerlendirmek için Cronbach alfa katsayısı hesaplanmıştır. $p < 0,05$ anlamlılık düzeyi olarak alınmıştır.

Araştırmanın Etik İlkeleri

Çalışma için T.C. Sağlık Bakanlığı Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu İstanbul Eğitim ve Araştırma Hastanesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan (Tarih: 12.04.2023, Sayı: 2023/184) onam alınmıştır. Gebelere araştırmanın ne için yapılacağı anlatılarak, gönüllülük ilkesi doğrultusunda hareket edilmiş olup, istedikleri anda çalışmadan çekilebilecekleri, kişisel bilgi ve cevaplarının gizli kalacağı bilgisi paylaşılmıştır. Araştırma sürecinde Helsinki Deklarasyonu'na bağlı kalmıştır.

BULGULAR

Tablo 1. Gebelerin Tanıtıcı Özellikleri (n=494)

Özellik	n	%
Yaş (Ort.±SS)	29,09±5,673	-
Gebelik haftası (Ort.±SS)	35,204±4,451	-
Medeni durum		
Evli	493	99,6
Bekar	1	0,2*
Eğitim durumu		
İlkokul	162	32,8
Ortaokul	141	28,5
Lise	103	20,9
Üniversite ve üzeri	88	17,8
Meslek		

Ev Hanımı	370	74,9
Memur	26	5,3
İşçi	24	4,9
Serbest	22	4,5
Diğer	52	10,5
Sosyal Güvence		
Var	379	76,7
Yok	115	23,3
Gelir Durumu		
Gelir giderden az	82	16,6
Gelir gidere eşit	379	76,7
Gelir giderden fazla	33	6,7
Aile Yapısı		
Çekirdek aile	370	74,9
Geniş aile	124	25,1
Gebelik Planlı mı		
Evet	319	64,6
Hayır	175	35,4
Düzenli Gebelik Takibi		
Evet	451	91,3
Hayır	43	8,7

*Yuvarlama nedeniyle toplam %99,8'dir.

Gebelerin internet ve sosyal medya kullanım özelliklerine ilişkin bulgular Tablo 2'de yer almaktadır. Katılımcıların %53,5'i bilgiye erişimin kolay olması nedeniyle interneti tercih ettiğini belirtmiştir. İnternetteki bilgilerin güvenilirliği konusunda gebelerin %46,9'u "inanmasam da dikkate alırım veya araştırırım" şeklinde görüş bildirirken, %34,7'si bu bilgilere inandığını ve dikkate aldığını ifade etmiştir. Gebelerin %53,5'i internetten edindiği bilgilerin doğruluğunu sağlık personeline danıştığını belirtmiştir. İnternet araştırmalarının bilgi ihtiyacını karşılama durumu incelendiğinde, %52,2'sinin "biraz" karşıladığı saptanmıştır. Ayrıca gebelerin %63,7'si internetten öğrendiği bilgiler sonucu yaptığı uygulamaları yararlı bulduğunu ifade etmiştir. Sosyal medya kullanım oranı %86,1 olarak saptanmış olup, en sık kullanılan platformun Instagram (%59,3) olduğu belirlenmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların Gebelik Sürecine İlişkin Bilgi Edinmede İnternet ve Sosyal Medya Kullanım Özellikleri (n=494)

Özellik	n	%
Gebelik dönemi ile ilişkili internet kullanım nedenleri		
Bilgiye erişimin kolay olması	264	53,4
Aranılan her soruya cevap bulunması	62	12,6

Başkalarına soramadığım konuları araştırmak için	56	11,3
İletişim kurmak amacıyla	112	22,7
İnternette yer alan bilgilerin güvenilirliği hakkındaki görüşü		
İnanır ve dikkate alırım	170	34,4
İnanmasam da dikkate alırım veya araştırım	232	46,9
İnanmam ve dikkate almam	82	16,6
Diğer	10	2,0
İnternetteki bilgilerin doğruluğunu sağlık personeline danışma durumu		
Evet	265	53,6
Bazen	125	25,3
Hayır	104	21,1
Yapılan internet araştırmalarının ihtiyacı karşılama durumu		
Hiç	45	9,1
Biraz	258	52,2
Çok	165	33,4
Çok fazla	26	5,3
Gebelerin internette öğrendiği bilgiler sonucu yaptığı uygulamaların sonuçları hakkındaki görüşleri		
Yararlı	315	63,8
Hiç fark etmedi	163	33,0
Yararsız	16	3,2
Gebelik süresince sosyal medya kullanımı		
Evet	426	86,2
Hayır	68	13,8
Gebelerin sıklıkla kullandığı sosyal medya platformları		
Facebook	76	15,4
Instagram	293	59,3
Twitter/X	4	0,8
WhatsApp	62	12,6
TikTok	22	4,5
Diğer	37	7,5

Gebelikte İnternet Yoluyla Karar Alma Ölçeği (GİYKAÖ) puan dağılımları Tablo 3'te sunulmuştur. Gebelerin Öz Yeterlilik alt boyutundan aldıkları puan ortalaması 16,05±4,19, Öz Kontrol alt boyutundan aldıkları puan ortalaması 18,17±4,44 ve ölçek toplam puan ortalaması 34,31±8,03 olarak saptanmıştır. Ölçeğin bu çalışma için Cronbach alfa katsayısı 0,86 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 3. Gebelikte İnternet Yoluyla Karar Alma Ölçeği Puan Dağılımı (n=494)

	N	Minimum	Maximum	Ortalama	Standart Sapma	Cronbach Alpha
Öz Yeterlilik	494	5,00	24,00	16,0571	4,19367	0,830
Öz Kontrol	494	5,00	25,00	18,1755	4,43785	0,885
Toplam Ölçek	494	10,00	49,00	34,3184	8,03404	0,865

Gebelerin tanıtıcı özelliklerine göre GİYKAÖ puanlarının karşılaştırılması Tablo 4 ve Tablo 5'te verilmiştir. Yapılan analizler sonucunda; 35 yaş ve üzeri gebelerin Öz Kontrol puanlarının, genç yaş gruplarına göre anlamlı derecede düşük olduğu saptanmıştır (p=0,029). Üniversite mezunu gebelerin hem Öz Yeterlilik (p=0,003) hem de Öz Kontrol (p=0,017) puanlarının, ilkökul ve ortaokul mezunu gebelere göre anlamlı derecede yüksek olduğu belirlenmiştir. Çekirdek aile yapısına sahip gebelerin Öz Yeterlilik (p=0,032) ve Öz Kontrol (p=0,026) puanlarının, geniş ailedeki gebelere göre anlamlı derecede yüksek olduğu tespit edilmiştir. Primipar (ilk doğumunu yapacak) gebelerin Öz Yeterlilik (p=0,003) ve Öz Kontrol (p=0,017) puanlarının, multipar gebelere göre anlamlı derecede yüksek olduğu belirlenmiştir. Gebeliği planlı olan kadınların Öz Yeterlilik (p=0,031) ve Öz Kontrol (p=0,029) puanlarının, gebeliği

plansız olanlara göre anlamlı derecede yüksek olduğu saptanmıştır. Gebelikte düzenli kontrole gitme durumu ile ölçek puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 4. Gebelerin Sosyo-demografik Özelliklerinin Gebelikte İnternet Yoluyla Karar Alma Ölçeğine Göre Analizi

	Ort±SS	Min	Maks	Analiz
Yaş grupları				
<i>Öz Yeterlilik</i>				KW=1,245; p=0,20
18-24 yaş	16,00±4,19	5,00	24,00	
25-34 yaş	16,00±3,26	5,00	21,00	
35≥ yaş	15,00±2,98	5,00	21,00	
<i>Öz Kontrol</i>				KW=1,823; p=0,16
18-24 yaş	16,82±2,90	6,00	24,00	
25-34 yaş	17,19±3,80	5,00	23,00	
35≥ yaş	14,98±3,50	9,00	21,00	
Öğrenim durumu				
<i>Öz Yeterlilik</i>				KW=13,01; p=0,003
İlkokul	13,86±3,75	9,00	20,00	
Ortaokul	14,15±2,95	10,00	21,00	
Lise	15,96±3,81	5,00	24,00	
Üniversite	16,78±4,36	8,00	21,00	
<i>Öz Kontrol</i>				KW=13,91; p=0,017
İlkokul	14,38±3,43	6,00	20,00	
Ortaokul	16,92±3,98	8,00	21,00	
Lise	16,39±4,24	10,00	21,00	
Üniversite	17,89±3,79	10,00	24,00	
Meslek				
<i>Öz Yeterlilik</i>				KW=11,31; p=0,401
Ev Hanımı	15,47±3,63	5,00	24,00	
Memur	15,30±2,49	8,00	20,00	
İşçi	15,00±4,53	9,00	20,00	
Serbest	14,09±3,25	10,00	19,00	
Diğer	13,00±4,08	10,00	18,00	
<i>Öz Kontrol</i>				KW=7,41; p=0,354
Ev Hanımı	17,02±3,22	7,00	24,00	
Memur	17,44±3,78	8,00	23,00	
İşçi	16,67±4,51	10,00	24,00	
Serbest	13,87±4,10	5,00	21,00	
Diğer	14,00±3,29	5,00	19,00	

Ort=Ortalama, SS=Standart Sapma, Min=Minimum, Maks=Maksimum, KW=Kruskal-Wallis testi

Tablo 5. Gebelerin Tanıtıcı Bilgilerine Göre Gebelikte İnternet Yoluyla Karar Alma Ölçeğine Göre Analizi

Aile Tipi		x±ss	min	max	Analiz
Özyeterlilik	Çekirdek	17,38±3,76	9,00	24,00	Z= 2,14 P= 0,032
	Geniş	14,59±3,87	8,00	21,00	
Özkontrol	Çekirdek	18,01±3,25	6,00	24,00	Z= 2,23 P= 0,026
	Geniş	15,23±3,85	5,00	23,00	

Doğum Sayısı					
Özyeterlilik	Primipar	18,85±3,35	8,00	21,00	Z= 2,96 P= 0,003
	Multipar	14,15±295	6,00	21,00	
Özkontrol	Primipar	17,87±3,56	10,00	20,00	Z= 2,38 P= 0,017
	Multipar	13,89±3,18	8,00	19,00	
Gebeliği planlı olma Durumu					
Özyeterlilik	Planlı	17,86±3,75	9,00	20,00	Z= 2,16 P= 0,031
	Plansız	14,15±2,95	10,00	21,00	
Özkontrol	Planlı	16,38±3,43	6,00	20,00	Z= 2,18 P= 0,029
	Plansız	14,92±3,98	8,00	21,00	
Gebelikte Düzenli Kontrol Durumu					
Özyeterlilik	Planlı	15,16±3,75	9,00	20,00	Z=1,70 P=0,089
	Plansız	14,36±3,05	8,00	19,00	
Özkontrol	Planlı	14,38±3,23	8,00	19,00	Z=1,78 P=0,074
	Plansız	15,02±2,98	9,00	21,00	

MW=Mann-Whitney U testi

TARTIŞMA

Bu çalışma, gebelerin karar alma süreçlerinde internetin rolünü ve bu dijital dönüşümün sağlık profesyonelleriyle olan ilişkiye yansımalarını incelemek amacıyla yürütülmüştür. Elde edilen bulgular, günümüzde gebelerin artık sadece pasif bir bilgi alıcısı olmadığını, interneti aktif bir danışma ve karar destek mekanizması olarak kullandığını göstermektedir.

Çalışmada G*Power analizinde örneklem büyüklüğü 242 olarak belirlenmiş, ancak verilerin güvenilirliğini artırmak amacıyla 494 kişiye ulaşılmıştır. Çalışmada gebelerin %86,2 gibi oldukça yüksek bir oranla sosyal medya kullandığı ve bilgiye erişim kolaylığı nedeniyle (%53,4) interneti tercih ettiği saptanmıştır. Bu sonuç, gebelik gibi belirsizliklerin yoğun olduğu bir dönemde "hızlı yanıt" alma ihtiyacının profesyonel danışmanlığın önüne geçebildiğini kanıtlamaktadır (12). Türkiye'de son yıllarda yapılan çalışmalar da bu eğilimi desteklemektedir. Örneğin, Gümüş ve arkadaşları (2020) tarafından yapılan bir çalışmada gebelerin %90'ından fazlasının interneti bilgi kaynağı olarak kullandığı; Yılmaz ve arkadaşları (2022)'nin çalışmasında ise gebelerin en çok sosyal medya platformları üzerinden deneyim paylaşımı aradığı bildirilmiştir. Bizim çalışmamızda Instagram'ın (%59,3) en sık kullanılan platform olması, görsel odaklı ve ekran deneyimine dayalı içeriklerin gebeler üzerinde daha etkileyici olduğunu göstermektedir.(13).

Dikkat çekici bir bulgu, gebelerin %46,9'unun internetteki bilgilere tam olarak inanmasa bile bu bilgileri dikkate alması ve araştırmasıdır. Bu durum, gebelerin dijital dünyadaki bilgi kirliliğinin farkında olduklarını ancak yine de bu kaynaklardan kopamadıklarını göstermektedir. Literatürde gebelerin çevrimiçi bilginin doğruluğunu farklı sitelerle karşılaştırma veya referanslara bakarak teyit etmeye çalıştığı bildirilmektedir (4,10). Türkiye örnekleminde Öztürk ve arkadaşları (2021), gebelerin internetteki bilgiyi "merak giderici" olarak gördüğünü ancak güvenilirlik konusunda şüpheli yaklaşıtlarını saptamıştır. Bizim çalışmamızda katılımcıların yarısından fazlasının (%53,6) buldukları bilgiyi sağlık personeline danışması olumlu bir veri olsa da, geri kalan grubun bu bilgileri teyit etmeden kararlarına yansıtma potansiyeli risk teşkil etmektedir.

İnternetin karar verme üzerine etkisine ilişkin bulgularımız, ölçek puanlarının yüksekliği ile internetin gebelerin karar alma süreçlerine belirgin şekilde entegre olduğunu kanıtlamaktadır. Lagan ve arkadaşları (2010), internet kullanımının kadınların algılanan karar verme yeterliğini artırdığını bildirmiştir. Benzer şekilde, Koyun ve Erbekeş (2018) ölçek geliştirme çalışmalarında internetin gebelerin öz yeterliğini ve öz kontrolünü güçlendirdiğini vurgulamıştır. Bizim çalışmamızda "öz yeterlilik" ve "öz kontrol" alt boyutlarının birlikte yüksek bulunması, internetin yalnızca bilgi edinmeyi değil, aynı zamanda karar sürecinde bireysel kontrol algısını da beslediğini düşündürmektedir.(7,10).

Sosyo-demografik değişkenlerle kıyaslandığında, eğitim düzeyi arttıkça ölçek puanlarının yükselmesi ($p<0,05$), önceki araştırmalarda bildirilen "dijital sağlık okuryazarlığı" becerilerinin eğitimle ilişkili olduğu varsayımıyla uyumludur (6). Ayrıca primipar (ilk gebeliğini yaşayan) gebelerin internet yoluyla karar alma düzeyinin multiparalara göre daha yüksek olması, ilk kez deneyimlenen bu sürecin yarattığı bilgi açlığının internetle doyurulmaya çalışıldığını gösteren ulusal ve uluslararası çalışmalarla benzerlik taşımaktadır (10,3). Planlı gebeliği olan kadınlarda puanların yüksek olması ise, bu grubun sürece daha hazırlıklı başlama ve öğrenme isteği ile açıklanabilir. Çekirdek aile yapısına sahip gebelerde puanların yüksek çıkması, geleneksel geniş aile desteğinin (büyüklerden alınan bilgi) yerini dijital desteğin aldığının bir göstergesi olarak yorumlanabilir. Ancak bu yorum alternatif açıklamaları (eğitim düzeyi, sosyoekonomik farklar) dışlamamalıdır. Çekirdek ailelerde yaşayan gebelerin genellikle daha yüksek eğitim düzeyine sahip olabileceği ve bu durumun internet kullanımını etkileyebileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

35 yaş ve üzeri gebelerin öz kontrol puanlarının düşük olması beklenmedik bir bulgudur. Literatürde genellikle yaşlı gebelerin daha fazla sağlık arayışında olduğu bildirilmektedir. Bu bulgunun, Türkiye örneğinde 35 yaş üzeri gebelerin dijital teknoloji kullanımında daha az deneyimli olması veya bu yaş grubunun gebeliklerini daha "riskli" olarak algılayarak sağlık profesyonellerine daha bağımlı kalması ile açıklanabileceği düşünülmektedir. Ancak bu bulgu için daha derinlemesine nitel araştırmalara ihtiyaç vardır. Çalışmamızda düzenli gebelik kontrolü ile GİYKAÖ puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaması da dikkat çekicidir. Bu bulgu, internet kullanımının profesyonel sağlık hizmetlerinin yerini tamamen almadığını, aksine tamamlayıcı bir rol oynadığını düşündürmektedir. İnternet kullanımı yüksek olan gebeler de düzenli kontrole gitmeye devam etmekte, ancak muayene öncesi/sonrası ek bilgi arayışına girmektedirler.

Çalışmanın Güçlü ve Zayıf Yönleri

Bu çalışmanın güçlü yönleri, uluslararası validasyonu yapılmış bir ölçek kullanılması, hesaplanan örneklem büyüklüğünün üzerinde katılımcıya ulaşılması ve gebelikte internet kullanımı konusunda Türkiye'de sınırlı olan literatüre katkı sağlamasıdır.

Çalışmanın sınırlılıkları şunlardır: Kesitsel tasarım nedeniyle nedensellik ilişkisi kurulamamaktadır. Çalışma tek merkezde (İstanbul'da bir kamu hastanesi) yürütüldüğü için bulguların tüm Türkiye gebelerine genellenmesi dikkatli yapılmalıdır. İnternet kullanım alışkanlıkları sosyoekonomik düzey, yerleşim yeri (kentsel/kırsal) ve dijital okuryazarlık düzeyine göre değişiklik gösterebileceğinden, farklı bölgelerden ve sosyo-demografik gruplardan örneklemelerle çalışmalar önerilmektedir. Ayrıca çalışma, gebelerin hangi konularda (doğum şekli, beslenme, aşı vb.) interneti kullandığını detaylı olarak sorgulamamıştır.

Sonuç olarak, internet gebeler için bir "ikinci görüş" kaynağı haline gelmiştir. Ancak bu durum, sağlık profesyonelleri ile gebeler arasındaki iletişimin dijital okuryazarlık çerçevesinde yeniden yapılandırılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Literatürde internet kullanımının gebeyi güçlendirebildiği kadar yanlış bilgi ve gereksiz kaygı riskini de beraberinde getirdiği vurgulanmaktadır (12). Bu nedenle klinik izlem süreçlerinde, gebelerin internetten edindikleri bilgilerin yargılanmadan konuşulabildiği ve güvenilir kaynaklara yönlendirildiği bir yaklaşımın geliştirilmesi elzemdir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırma sonucunda, gebelerin büyük çoğunluğunun interneti ve sosyal medyayı aktif olarak kullandığı, internetin özellikle bilgiye hızlı erişim sağladığı için tercih edildiği ve alınan kararlarda belirleyici bir rol oynadığı saptanmıştır. Eğitim düzeyi yüksek, ilk gebeliğini yaşayan ve çekirdek aile yapısına sahip gebelerin internet yoluyla karar alma süreçlerinde daha aktif oldukları belirlenmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda şu öneriler sunulabilir:

Sağlık profesyonelleri (özellikle ebe ve hemşireler), gebelerin internet kullanımını rutin kontrollerde sorgulamalı ve onları kanıta dayalı güvenilir web sitelerine yönlendirmelidir.

Hastaneler ve kamu kuruluşları, gebelerin en çok kullandığı platform olan Instagram gibi mecralarda uzman onaylı, kısa ve anlaşılır dijital içerikler üretmelidir.

Gebe okullarında "Dijital Sağlık Okuryazarlığı" eğitimleri verilerek, gebelerin internetteki bilgi kirliliğini ayırt etme becerileri geliştirilmelidir.

Kamu spotları aracılığıyla "doğrulanmamış bilgi kirliliği" ve "dijital sağlık okuryazarlığı" konularında toplumsal farkındalık yaratılmalı; gebelerin internetten ulaştıkları bilgileri mutlaka sağlık profesyonellerinden aldıkları danışmanlık ile teyit etmelerinin önemi vurgulanmalıdır.

Gelecek çalışmalarda, internetten edinilen bilgilerin doğru şekli, aşilar ve prenatal test tercihleri gibi somut sağlık çıktıları üzerindeki etkisi nitel yöntemlerle derinlemesine incelenmelidir.

KAYNAKÇA

- Bert, F., Gualano, M. R., Camussi, E., Pieve, G., Voglino, G., & Siliquini, R. (2013). Internet as a source of information for Italian patients affected by rare diseases: A survey in the Italian population. *Journal of Public Health*, 21(1), 1-9.
- Declercq, E. R., Sakala, C., Corry, M. P., & Applebaum, S. (2007). *Listening to mothers II: Report of the second national U.S. survey of women's childbearing experiences*. Childbirth Connection.

TURKISH JOURNAL OF MEDICINE AND HEALTH SCIENCES

<https://journals.academicianstudies.com/TTSB>

E-ISSN; 3062-1720

<https://doi.org/10.71284/tjmhs.2026328>

- Demir, R., Yılmaz, S. D., & Kırca, N. (2023). Gebelikte internet kullanımı ve sağlık okuryazarlığı: Bir kesitsel çalışma. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 26(2), 145-152.
- Gao, L. L., Larsson, M., & Luo, S. Y. (2013). Internet use by Chinese women seeking pregnancy-related information. *Midwifery*, 29(7), 730-735.
- Gümüş, A. B., Çınar, S., & Kırca, N. (2020). Gebelikte internet kullanımı ve ilişkili faktörler. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 17(3), 234-240.
- Javanmardi, M., Noroozi, M., Mostafavi, F., & Ashrafi-rizi, H. (2018). Internet usage among pregnant women for seeking health information: A review article. *Iranian Journal of Nursing and Midwifery Research*, 23(2), 79-86.
- Koyun, F., & Erbektaş, S. (2018). Gebelikte İnternet Yoluyla Karar Alma Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi*, 20(2), 112-120.
- Lagan, B. M., Sinclair, M., & Kernohan, W. G. (2006). Internet use in pregnancy informs women's decision making: A web-based survey. *Birth*, 33(4), 306-312.
- Lagan, B. M., Sinclair, M., & Kernohan, W. G. (2010). Internet use in pregnancy informs women's decision making: A web-based survey. *Birth*, 37(2), 106-115.
- Larsson, M. (2009). A descriptive study of the use of the Internet by women seeking pregnancy-related information. *Midwifery*, 25(1), 14-20.
- Öztürk, H., Bahar, Z., & Bektas, M. (2021). Gebelikte internet kullanımı ve sağlık okuryazarlığı. *Hemşirelik Forumu*, 4(2), 89-96.
- Sayakhot, P., & Carolan-Olah, M. (2016). Internet use by pregnant women seeking pregnancy-related information: A systematic review. *BMC Pregnancy and Childbirth*, 16(1), 65.
- Yılmaz, D., Kırca, N., & Demir, R. (2022). Sosyal medya kullanımının gebelik deneyimine etkisi. *Hemşirelik Forumu*, 5(1), 45-52.

Article Information

Name and surname Meral Kurt Durmuş; Esra Çömezoğlu; Gülen Kavsa

Adress ¹ İstanbul Prof.Dr. Cemil Taşcıoğlu Şehir Hastanesi; ² Sındırgı 2 nolu ASM; ³ İstanbul Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Email address kurtmeral@gmail.com, iletisim@anadolubelerdernegi.org, isteah.kalite@saglik.gov.tr

Orcid Meral Kurt Durmuş: 0000-0002-6159-5488, Esra Çömezoğlu: 0000-0002-6102-0078, Gülen Kavsa: 0009-0002-0055-6247

Article type Research Article

ArticleArrival date 27.05.2026

Revision date 26.07.2026

Accepted date 30.07.2026

Published date 31.08.2026

DOI <https://doi.org/10.71284/tjmhs.2026328>

Peer review Externallyand internally peer-reviewed

Ethical Statement T.C. Sağlık Bakanlığı Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu İstanbul Eğitim ve Araştırma Hastanesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu (Tarih: 12.04.2023, Sayı: 2023/184). Araştırma sürecinde Helsinki Deklarasyonu'na bağlı kalmıştır.

Artificial intelligence usage statement In this study,generative artificial intelligence tools were used in a limited manner solely for writing support, in accordance with the ethical guidelines published by the Council of Higher Education (YÖK). The entire content was produced by the author(s), who bear full responsibility for the final manuscript.

Plagiarism Checks Yes;Ithenticate/Turnitin

Conflict of interest No conict of interest was declared by the authors

Author All authors contributed equally

Contribution Rate

Grant Support or funding Authors declared that this tudy received no financial supports

Copyright & License Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.

ROR code [//ror.org/004ah3r71](https://ror.org/004ah3r71)

JEL code I10

Citation Durmuş, K.M., Çömezoğlu, E., Kavsa, G. (2026). The Role and Impact Of Internet Use on Decision-Making Processes of Pregnant Women: A Cross-Sectional Study.Turkish Journal of Medicine and Health Sciences. 3(2):86-95.
